Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Årsskrift 2009

Højbjerg - Holme Lokalhistoriske samling

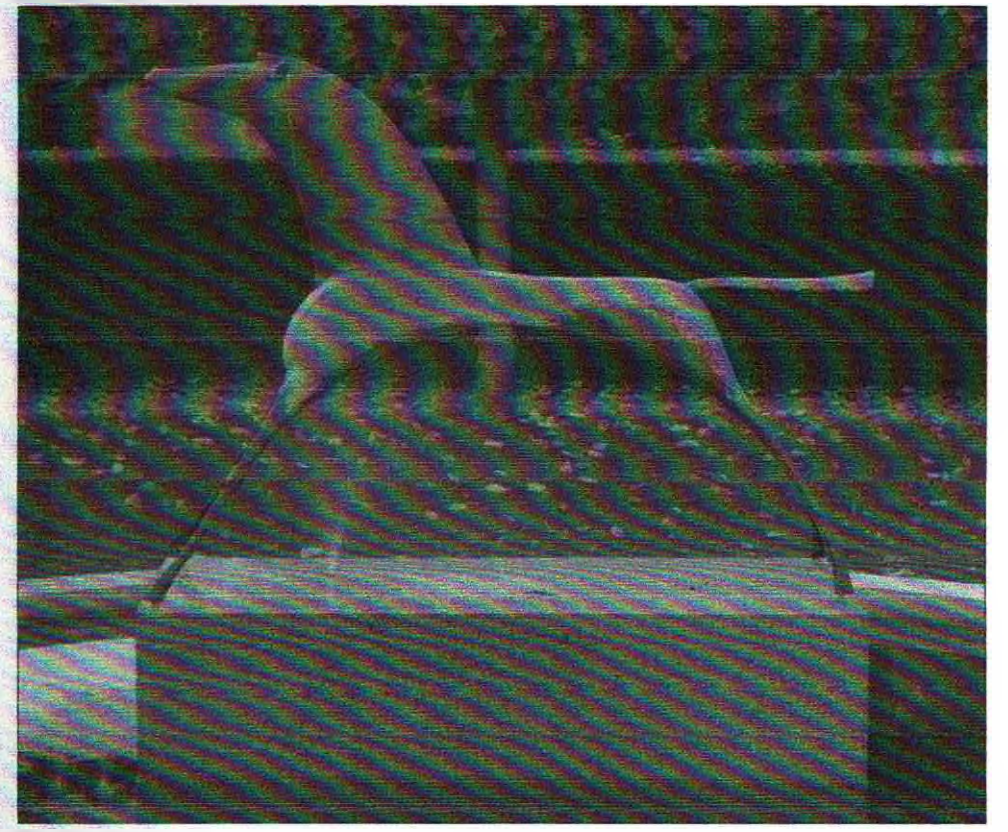

Solhesten i Chr. Rømerhaven

Skulpturerne i området.

Kunsten i naturen er et vigtigt bidrag til karakteren i et område og heldigvis er Holme-Højbjerg-Skåde området rig på kunstværker i form af skulpturer. Flere flotte og markante skulpturer præger området

Med denne artikel gives der en oversigt over, hvor man kan møde kunstværkerne og for nogle suppleres med en kort omtale.

Hvor er skulpturerne placeret!

Chr. Rømerhaven.
Solhesten – udført af Valdemar Foersom Hegndal 1970
Broncerelief af godsejer Chr. Rømer og hustru – udført af Valdemar Foersom Hegndal 1970

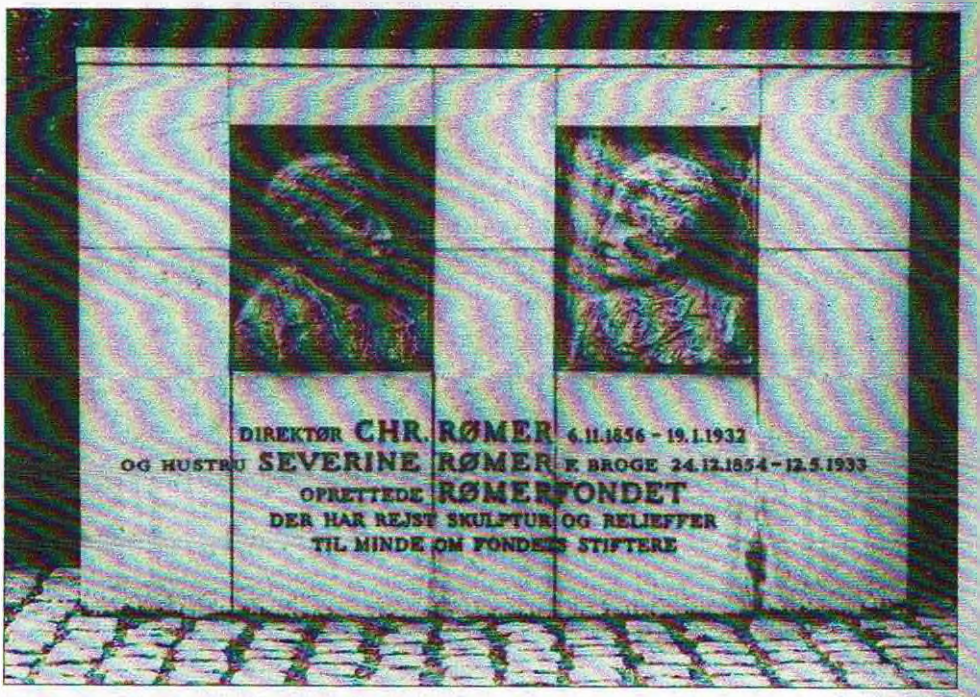

Broncerelief af godsejer Chr. Rømer og hustru

Forstbotanisk Have.
Spejdende fugl – udført af Kai Nielsen 1963
Skovnymfen med frøen – 1941

Lyseng Idrætsanlæg.
Springvands- og soppefontæne – udført af Erik Heide 1970
Løberen – udført af Elias Ølsgaard 1935
Diskoskasteren – udført af Elias Ølsgaard 1947

Kragelund Stadion.
Sognerådsformand Aage Jedich, relief – udført af Valdemar Foersom Hegndal 1970

Marselisborg Slotspark.
Hendes Majestæt Dronningen og HKH prins Henrik er meget opmærksomme på slotsparkens udsmykning og har bibragt slotsparken mange meget flotte skulpturer, som vi alle kan besigtige i parkens offentlige åbningstid.
Fontæne, Blanding af døbefond, brønd og fontæne – udført Af Jens-Flemming Sørensen 1977. Ved urtehaven.
Malteser-buen – 1976. Midtergangen ved rosenhaven.
Bygningsspir – udført af arkitekt Johs. Bürger 1980. Rosen-Haven.
Blomsterkumme – I pergolaens centrum bagest i haven.
Skulptur – udført af Sonja Ferlov Mancoba 1976. Plænen ved sydlige gangsti.
Grand Couple – udført af Etienne-Martin 1977.
Jernskulptur – udført af Robert Jacobsen 1992. Skulpturen udstråler en fantastisk spændstighed i kraft den måde, hvorpå den er sammensat af buer og firkanter.
Milepæl – udført af Inger-Lise Koefoed 1990
Tëtë-a Tëtë – udført af Poul Isbak 1990
Kugle på sokkel – udført af Jens-Flemming Sørensen 1989. Skulpturen er en "cereperdue" støbt kugle, støbt i Italien og placeret på en granitsokkel.
En kvindekrop – 1991
Skakbrik – 1990

Tapir – 1990
Ringbærerens jakke – udført af Jens Galschiøt 1990. Skulpturen er udført i oxyderet kobber, hvorved den har fået den bløde grå farve. Skulpturen er inspireret af Tolkiens bog "Ringenes herre"

Ringbærerens jakke

Marcelisa – udført af Miguel Berrocal 1996. Kvindetorso udført i glasfiber, patineret med bronze, lagt op på et glassokkel. Skulpturen hedder sådan fordi den forestiller en kvinde.

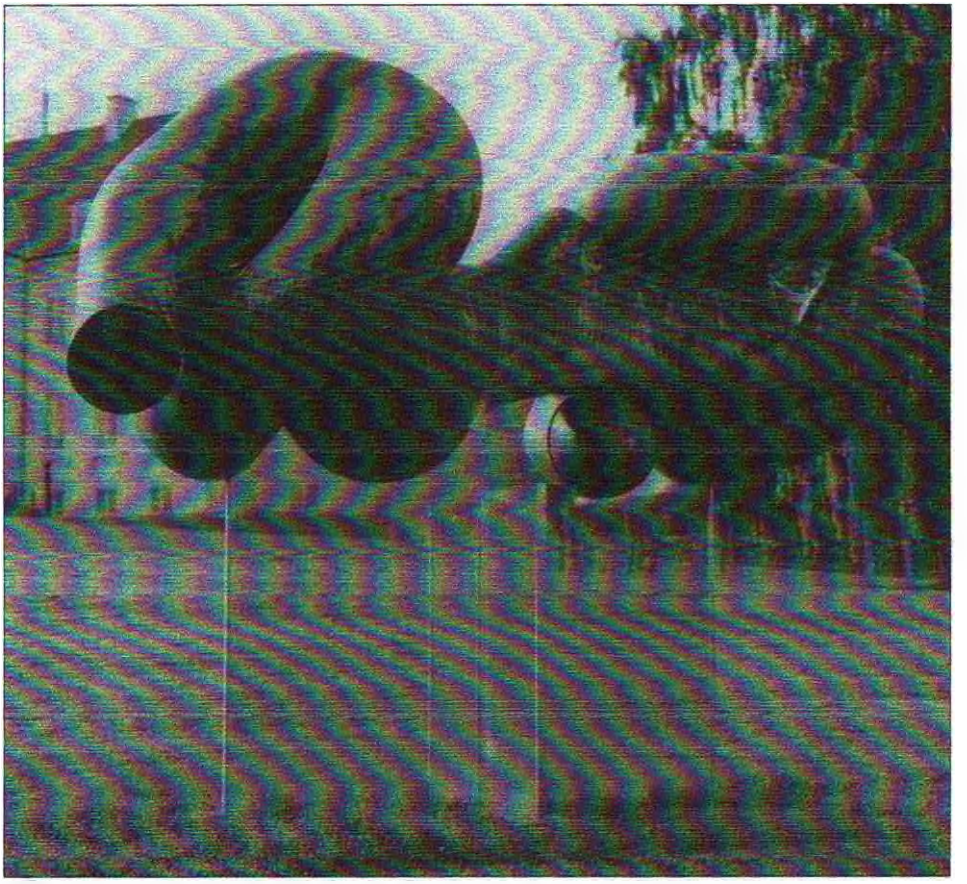

Marcelisa

Grand Passeur – udført af Lavarenne Nicolas 1997. 6 meter høj bronzeskulptur, hvor denne mystiske og graciøse krop vokser frem. Skulpturen er altid i bevægelse, og på forunderlig vis lykkedes det kunstneren at fastholde akrobatens og gymnastens bevægelse i det svimlende sekund mellem himmel og jord.

Krukke – udført af Peter Brandes 1999/2000. Krukken er Ca. 5 meter høj, udført i keramisk ler, formet, glaseret og brændt til lertøj på Tommerup teglværk.

Marselisborg krukken

Byen og Slottet – udført af Jørn Rønnau 1996
Dobbeltgængeren – udført af Jørn Rønnau 1990. Uden for hovedindgangen.
Mindesten – for landskabsgartner L. Chr. Diederichsen. Til højre for hovedindgangen.

Knælende dreng – udført af Hanne Varming 2002. Lille Bronzeskulptur placeret ved den lille sø i parkens sydøstlige del.

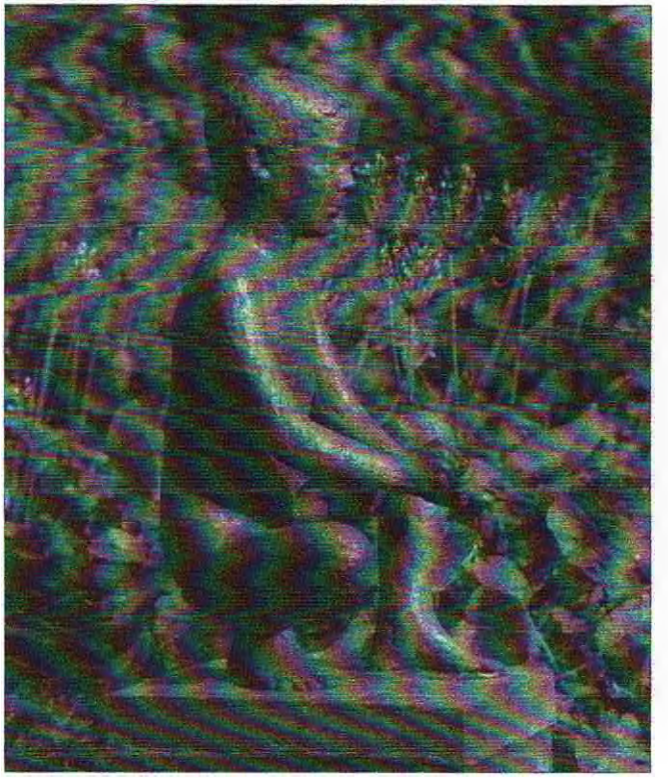

Knælende dreng

Andre skulpturer.
Mindesten – Ellemosevej
Mindesten – Holme Byvej
Milepæl – Oddervej ved Frederikshøj Kro
Løvehoved – Thorsskov – kilde under bro ved Varna
Monument 1914-18 – udført af Axel Poulsen og arkitekt Axel Ekberg1934. I Mindeparken.
Porten – udført af Jørn Rønnnau 1997. Tangkrogen.

Der foreligger ingen fortegnelse over privatejede skulpturer, ud over skulpturerne, der er placeret i Marselisborg Slotspark.

Områdets grønne åndehul

Artikel af Ole Jean Nielsen

Fællesrådet for Holme-Højbjerg-Skåde ønsker at skabe "**En moderne bypark med natur og rekreative muligheder**". Med udgangspunkt i det store bynære område Lyseng-Kilen, beliggende mellem Oddervej og Saralyst Alle, der rummer både et spændende landskab, usædvanlig mange naturlokaliteter og ikke mindst mange fritidsaktiviteter, er der et godt afsæt for en videreudvikling af områdets mange potentialer.

Der er fremlagt en Masterplan, hvis hovedelementer er at synliggøre områdets rummelighed og muligheder. At skabe en bedre sammenhæng og en større tilgængelighed i området. Endvidere at vise, at der kan skabes et fint samspil mellem såvel de mere pladskrævende, som de mindre aktiviteter.

Masterplanen er opdelt i 3 delområder, der tilsammen udgør en helhed.

Den østlige del af kilen.
Delområdet udgøres af en stor bevokset lavning afgrænset mod syd, øst, vest af stier og mod nord af et levende hegn, der afgrænser området mod Amtsgården og Diakonhøjskolen.
Området har fint landskabelig sammenhæng med den vestlige del af Kilen. Bunden af lavningen fungerer som forsinkelsesbassin for overfladevand fra de omkringliggende bebyggelser. Her er et permanent vandspejl, der har medført at fuglelivet i området er øget væsentligt. Denne lavning har fået en indhegning, der giver mulighed for udsætning af kvier til pleje af og afgræsning af arealet. Hidtil har det været kvier af Skotsk Højlandskvæg, der har været udsat. Nøjsomme og fredelige kreaturer.

Som et kuriosum er der langs stien mellem Amtsgården og Stenvej plantet en række æbletræer af gamle sorter. Træerne er fremstillet med indsendte æblekviste der efterfølgende er podet på vildstammer.

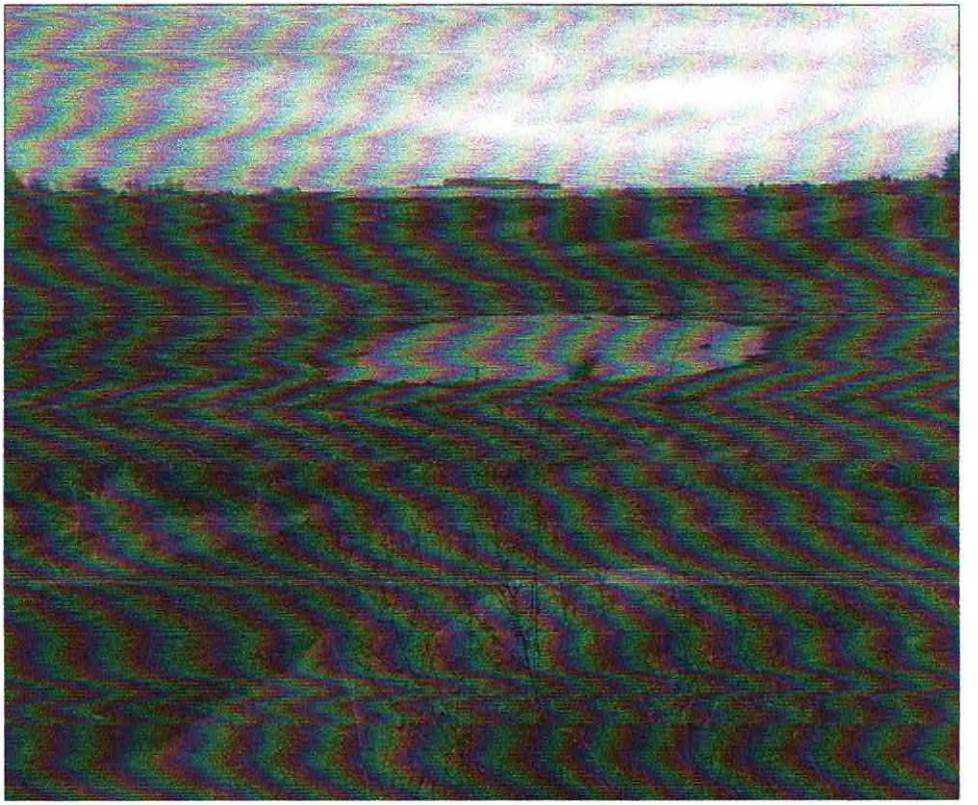

Arealet ønskes fastholdt som et afvekslende, artrig naturområde, som overvejende skal være lysåbent og udsynet over kilen skal bevares, ligesom man skal kunne bevæge sig rundt i området.

For at skabe en naturlig afgrænsning mod nord er der plantet en lund af egetræer, som supplement til den eksisterende beplantning og til sløring af de bagvedliggende bygninger. På sigt vil der blive skabt et smukt egedomineret skovbryn.

På arealet ligger en udsigtshøj med udsigt over hele Kilen.

Arealerne midt i Kilen.
I området fra udsigtshøjen til markarealet mod vest ønskes placeret en skulpturpark. Projektet tænkes startet med en evt. tilflytning af eksiste-

rende skulpturer, der vil være velplaceret i området. En samlet placering eller en placering langs stiforløbet er en mulighed.

Udsigtshøjens vestlige skråning kan reguleres, så der dannes et terræn med bænke og siddesten til ophold og som udflugtsmål med aktiviteter på sommerdage.

Udover de eksisterende og blivende aktiviteter med bl.a. tennishal og udendørs baneanlæg og det store areal til landbrugsdrift er der etableret en frugtlund med æble- og pærertræer.

Syd for frugtlunden ligger et areal med god afstand til naboer, og hvor der kan etableres en skater- og rulleskøjtebane

Den vestlige del af Kilen.
Hovedelementerne i dette område er fodboldklubhus, badmintonhal, svømmebad og lokaler til indendørs aktiviteter som bordtennis, skydning og andre fritidsformål.

I planen er der anvist en placering til en boldspilhal m.v. til Holme/ Højbjerg området. Desuden er der aktuelle planer om etablering af et aktivitetsområde for børn og unge i dagtimerne på parkeringspladserne, dog således at parkeringspladserne senere på dagen kan anvendes til sit egentlige formål parkering.

Fællesrådet har overfor kommunen fremsat det ønske, at et fremtidigt Højbjerg Bibliotek flyttes til idrætsanlægget, hvor den nuværende lave anneksbygning ligger. Sammen med biblioteket kan der i et nyt byggeri skaffes plads til Lokalhistorisk Arkiv samt ungdomsskolen i Århus Syd.

På adressen Lysengvej 8 indrettes i foråret 2009 et besøgsområde med et større græsareal, en shelter og en petanquebane. Besøgsområdet er tiltænkt som aktivitetssted, hvor børn hos dagplejemødre kan møde andre børn, og hvor der med en petanquebane også skabes muligheder for områdets beboere, pensionister m.fl.

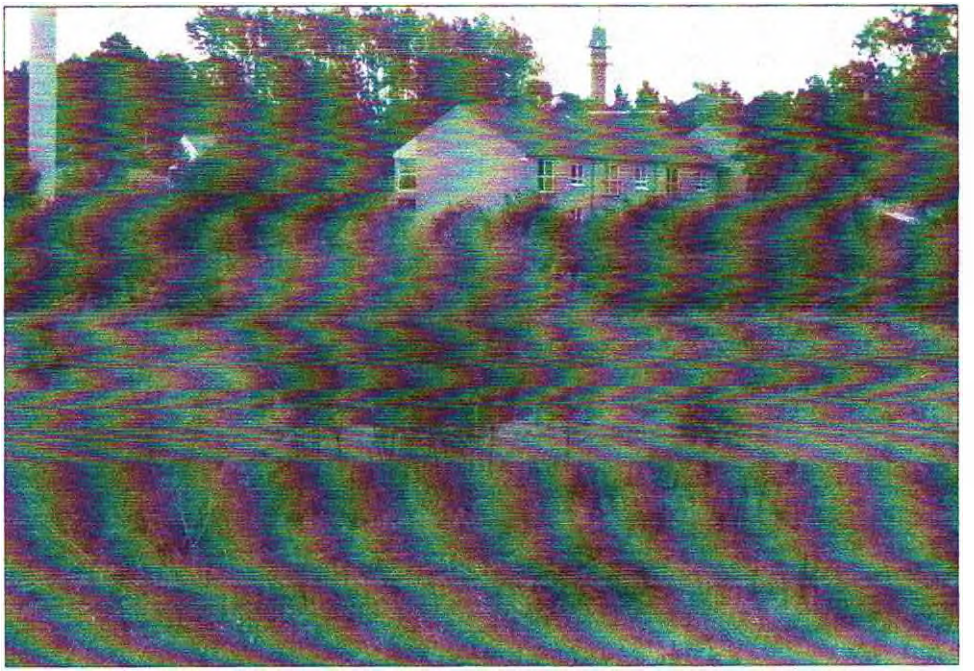

I områdets vestlige del er der en lille skov. Skoven er et unikt element for området i naturmæssig sammenhæng, og ikke mindst for de rekreative muligheder. Her er specielt mange arter af træer og buske, og endvidere giver skoven med sin begrænsede størrelse en god fornemmelse af at være i en skov. Der er gennem skoven et stiforløb, der på nænsom måde åbner skoven op og gør denne tilgængelig. Der er etableret en lille afstikker fra stiforløbet, så den lille sø midt i skoven synliggøres.

Generelt for området.

Udover de allerede nævnt aktiviteter er der mange andre ønsker, der kan bidrage til mangfoldighed for alle – og til at området kan bruges mere uformelt. Det kan være spejderaktiviteter, evt. en mindre spejderstation, en motionsbane, hvor man i kombination med en løbetur rundt i terrænet også kan udfordre andre muskler. Det kan være en klatrevæg, en basketballbane m.v. mulighederne er mangfoldige. .Men også en spadseretur rundt på stiforkøbet – ca. 2,5 km. – er at anbefale.

HØJBJERG ANDELSBOLIGFORENING

»En produktionsvirksomhed«

Ja, overskriften kan jo virke lidt mærkelig for dem som ved at Højbjerg Andelsboligforening er en almen boligorganisation.
Ikke desto mindre, er Højbjerg Andelsboligforening rent faktisk en form for produktionsvirksomhed og en vigtig én af slagsen.

Højbjerg Andelsboligforenings står som "producent" af boliger til lokalområdet, boliger som kan bebos af familier med en ganske almindelig husstandsindkomst.

Højbjerg Andelsboligforenings hovedformål er at løse boligsociale opgaver og sikre gode boliger for enhver i vort lokalområde.

Denne opgave har Højbjerg Andelsboligforening nu løst på fortrinlig vis i mere end 66 år!

Højbjerg Andelsboligforening har været stærkt medvirkende til, at vort lokalområde har været i stand til at udvikle sig til et "helt område" med blandede ejerformer inden for boligmarkedet og det kommer Højbjerg Andelsboligforening også til at medvirke til, mange år frem i tiden.

Lidt forhistorie og lidt generelt om Højbjerg Andelsboligforening

- Højbjerg Andelsboligforening blev stiftet i november 1942 af nogle fremsynede personer som havde indset at det var nødvendigt med lejeboliger i lokalområdet.
- Den første afdeling, Højbjergparken, blev opført i 1943 under krigen og restriktionerne for byggeriet var meget stramme og det var så starten på en byggeaktivitet som har været ret stabil siden.
- I de første mange år var den øverste myndighed generalforsamlingen. Men på generalforsamlingen den 27. marts 1968 blev det besluttet, at generalforsamlingen skulle erstattes af et repræsentantskab. I foråret 1970 blev der holdt beboermøder i boligfor-

eningens afdelinger og her blev der valgt afdelingsbestyrelser. Afdelingsbestyrelsesmedlemmerne udgjorde repræsentantskabet som på det tidspunkt var på 43 personer. På det tidspunkt havde boligforeningens 2138 medlemmer og 687 boliger.

- I slutningen af 70'erne blev der indledt møder mellem boligselskabet Hotra og Højbjerg Andelsboligforening om en sammenlægning af de 2 boligforeningsforetagender. Forinden vare der dog indgået en aftale om en fællesadministration som trådte i kraft med virkning fra 1. oktober 1973. Sammenlægningen blev godkendt og var en realitet umiddelbart efter Hotra's 25-års jubilæum den 11. maj 1980.
- Højbjerg Andelsboligforening har i de forgangne år opført boliger i:
  - Holme-Højbjerg
  - Tranbjerg
  - Solbjerg
  - Galten
  - Århus
- D.d. har Højbjerg Andelsboligforening ca. 2800 boliger, omhandlede alle boligformer:
  - familieboliger
  - ældreboliger
  - ungdomsboliger
  - bofællesskab

  Godt 2/3 af boligmassen er opført som tæt lavt byggeri.
  Højbjerg Andelsboligforening har i dag ca. 26.000 medlemmer og et repræsentantskab bestående af 127 personer.
- I øjeblikket er der et enkelt nybyggeri i gang, Hvidmosegård. Højbjerg Andelsboligforening købte i 2004 Hvidmosegård, beliggende ved Bjødstrupvej. Gården var i sin tid ramme om en tragisk begivenhed hvor et forældrepar mistede 2 børn som blev skudt af datterens kæreste. Gården er revet ned og vi er i gang med at bygge 26 $^{+}$55 boliger som er klar til indflytning her primo 2009.

- Højbjerg Andelsboligforening og Viby Andelsboligforening besluttede i foråret 2005 at indgå i en fælles administration. Den fællesadministration blev en realitet med opstart 1. maj 2006. Fællesadministrationen ALBOA, administrerer d.d. ca. 7.700 lejemålsenheder.
- Højbjerg Andelsboligforening og Viby Andelsboligforening er fortsat selvstændige boligorganisationer med eget repræsentantskab. Der er altså ikke tale om en fusion men alene tale om et "fornuftsægteskab" på det administrative område.
- Vi vil rette fokus på beskrivelse af det mest markante og største samlede boligområde i Højbjerg Andelsboligforening som blev færdiggjort i sommeren 2003:

HÅNDVÆRKERPARKEN

Indledning:

Højbjerg Andelsboligforenings - og vel også lokalområdets - mest markante og største samlede boligområde blev færdiggjort i sommeren 2003.

Håndværkerparken, som består af 779 boliger, er en hel lille by med ca. 1.800 "indbyggere" og vel nok en af landets største tæt lave bebyggelser.

For at beskrive Håndværkerparkens historiske forløb vil vi tage på en "oplevelsestur" som beskriver udviklingen, en udvikling som de fremsynede personer, der var med til at stifte Højbjerg Andelsboligforening i november 1942 nok ikke har haft fantasi til at forestille sig.

Holme C-Center:

Håndværkerparken afløste rent faktisk det meget ambitiøse projekt, Holme C-center.

Tilbage i 1960-erne havde Holme-Tranbjerg Sogneråd store planer for byggeri i Holme-Tranbjerg Kommune.

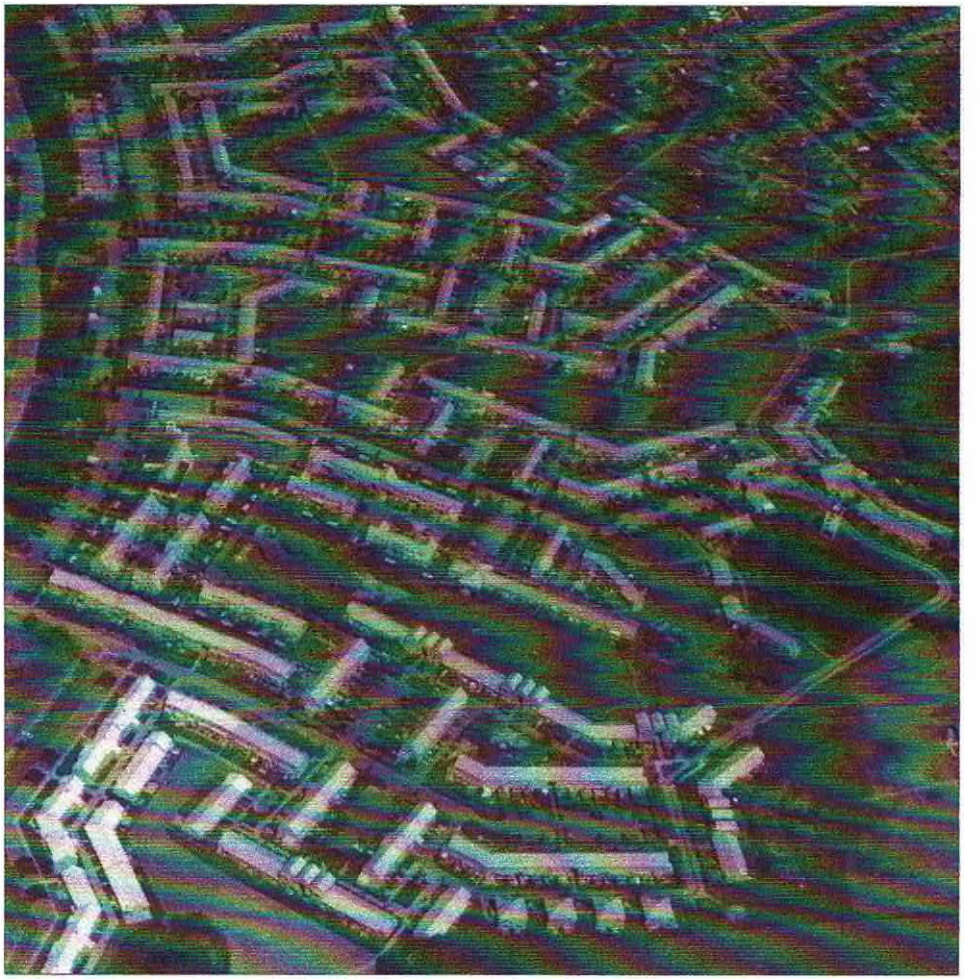

Håndværkerparken

I disse planer, var Højbjerg Andelsboligforening stærkt involveret. Der var planer om et bycenter til 10.000 personer.
Dette kunne læses i aviserne i 1968 hvor Sognerådet havde vedtaget en bebyggelsesplan for et område på 80 hektarer syd for Holme.
I bebyggelsen indgik et ni-etagers beboelseshus.

Der blev arbejdet i døgndrift for at man kunne få gennemført skitseplanerne for Holme C-center inden kommunesammenlægningen. Det

lykkedes at få godkendt skitseplanerne omfattende 800 lejligheder inden kommunesammenlægningen. På dette tidspunkt havde Højbjerg Andelsboligforening ca. 800 boliger til udlejning.
I 1972 blev boligforeningens daværende hovedbestyrelse betænkelige ved projektet og der blev afholdt et møde med kommunen hvori bl.a. deltog daværende rådmand Olaf P. Christensen, stadsarkitekt Sven Petersen og stadsingeniør Johs. Sørensen.
Det var boligforeningens opfattelse at en gennemførelse af projektet ville betyde et meget monotomt og trist byggeri, som med tiden kunne udvikle sig til slum.
Mødet med kommunen afstedkom, at Holme C-center planerne blev skinlagt og at man i stedet begyndte at tænke i andre planer i form af en ny byggeform, tæt-lavt byggeri.

Set i "bagklogskabens ulidelige klare lys" må det erkendes, at det var godt at højhusbyggeriet ikke blev til noget. Sporene fra Gjellerup og andre steder skræmmer.

Havde boligforeningen opført Holme C-centeret var der blevet bygget ca. 800 boliger i løbet af 2 – 3 år og det ville have været for voldsomt.
I stedet blev det så Håndværkerparken som i princippet kom til at afløse Holme C-center planen og her er der jo så bygget stort set det samme antal boliger over en periode på 23 år !!!

Håndværkerparkens planlægning:
Håndværkerparken eller som det oprindelig var planlagt, Bjødstrupparken, har jo en unik beliggenhed for foden af Holme Bjerge.

Jorden til den første del af Håndværkerparken blev erhvervet hos flere forskellige grundejere bl.a. hos:

- *Kalkærgård*
- *Hvidmosegaard*
- *Jens P. Kock*
- *Politibetjent Christiansen*
- *Århus Kommune*

Ideen til bebyggelsen går tilbage til 1975, hvor der blev udarbejdet et skitseprojekt til bebyggelsen. Dette projekt blev udarbejdet af nu afdøde Landskabsarkitekt Sven Hansen og nu afdøde arkitekt Bjarne Bech.
Efter Bjarne Bech's død blev arkitektarbejdet overtaget af Arkitektgruppen i Aarhus som trådte til i 1979-80.
Arkitektgruppen omarbejdede projektet fordi der skete en revision af lovgivningen vedr. almennyttigt byggeri som betød, at boligernes størrelse i gennemsnit blev reduceret med 8 – 10 m2 pr. bolig.

Højbjerg Andelsboligforening har altid været tilhænger af ikke at få for store afdelinger og det har også smittet af i Håndværkerparken som i dag består af 8 boligafdelinger og én afdeling som omhandler et beboerhus.

Byggeriet i Håndværkerparken består af tæt-lavt byggeri i 1, 1½ og 2 etager.

Håndværkerparken har en byggestil og en arkitektur som forener det bedste i danske bymiljøer:

- *moderne arkitektur*
- *traditionelt dansk håndværk*
- *utraditionel materialeanvendelse*

I byggeriet indgår tegl, mursten, beton, træ og mange farver.

De mange farver i bebyggelsen er med til at signalere "her bor jeg".
Bebyggelsesplanen har 4 fingre, fem boligveje, som fører ind til bebyggelsen hvor der i forbindelse med beplantningerne er rettet kraftig fokus på at der skal være frugtbuske og frugttræer til gavn og glæde for områdets beboere.

Den oprindelige bebyggelsesplan er stort set blevet fulgt. Den eneste markante ændring i forhold til den oprindelige plan er, at kun 4 veje, mod oprindeligt planlagt 5 veje, munder ud i Bjødstrupvej.
Dette har imidlertid ikke frataget det indtryk, at den oprindelige bebyggelsesplan er fulgt og dette i sig selv er imponerende, når man tænker

på, at det var i 1975 planen stort set blev født.
Naturligvis kan man ved en nærlæsning af bebyggelsesplanen se at den udvikling der har fulgt de seneste år's byggeri også har vundet indpas i Håndværkerparken:

- *byggeriet er blevet tættere jo længere syd på man er kommet, så det er måske godt nok at Håndværkerparken nu er færdigudbygget.*

Håndværkerparkens tilblivelse:

Opførelsen af Håndværkerparken begyndte tilbage i 1981. I april – maj måned påbegyndtes byggemodningen af den første etape. Den første entreprenør var Max Nielsen fra Galten som forestod byggemodningsentreprisen.
De første 2 etaper, afd. 33 omhandlende 140 boliger og afd. 34 omhandlende 154 boliger, blev for murerarbejdets vedkommende udført af Ejnar Mikkelsen.
Håndværkerparken er bygget som 8 afdelinger:
1981 – 1982, afd. 33, omhandlende 140 boliger
1982 – 1984, afd. 34, omhandlende 154 boliger
1985, afd. 35, omhandlende 34 boliger
1987 – 1988, afd. 36, omhandlende 134 boliger
1990, afd. 37, omhandlende 63 boliger
1993 – 1994, afd. 38, omhandlende 109 boliger
1999 – 2000, afd. 39, omhandlende 61 boliger
2002 – 2003, afd. 41, omhandlende 84 boliger.

Håndværkerparken omhandler stort set alle former for almene boliger:

- *familieboliger*
- *lette kollektive boliger*
- *ungdomsboliger*
- *ældreboliger*
- *bofællesskab*

Herudover er der:

- *selskabslokale*

- *beboer-mødelokaler*
- *gæsteværelser*
- *fællesvaskerier*
- *nærbutik*
- *tøjcafé*
- *genbrugsplads*
- *urtehaver til udlejning*
- *beboerhus*

Generelt er Håndværkerparken kvalitetsbyggeri, men der har dog været en række skader som er udbedret eller under udbedring:

- *Udskiftning af murværksbindere*
- *Udskiftning af fuger*
- *Udskiftning af vinduer*
- *Udskiftning af bakterieangrebet træ*
- *Udskiftning af tagsten.*

I hele Håndværkerparkens tilblivelsesperiode har boligforeningen haft egen byggeleder og det har givet – trods de nævnte skader – været med til at præge den høje bygningsmæssige kvalitet.

Markante forhold i forbindelse med Håndværkerparken:

Der er nogle enkelte forhold omkring Håndværkerparken som skal fremhæves:

- *Bofællesskabet Rumlepotten*

Højbjerg Andelsboligforenings hovedbestyrelse besluttede omkring 1980 at deltage i et forsøg med brugerstyret byggeri. I samarbejde med Arkitektgruppen i Aarhus og via midler fra Byggeriets Udviklingsråd blev der nedsat en forsøgsgruppe som kom til at bestå af en række beboere fra Højbjerg Andelsboligforening. Forsøgsgruppen kom til at bestå af 15 personer, hvis opgave var at udforme et mindre boligafsnit i Håndværkerparken som brugerstyret byggeri.

Eksperimentets formelle målsætning var:

- *at eksperimentere med brugerdeltagelse i planlægning af almennyttigt boligbyggeri*
- *at eksperimentere med bofællesskabet som en integreret del af almennyttigt byggeri*

- *at eksperimentere med den arkitektoniske udformning af bolig og bebyggelse, herunder bygge-, ressource- og energiteknik.*

Det blev en langstrakt, men spændende fase gruppen kom til at gennemleve. Man var ude at besigtige andre bofællesskaber og man var endda ovre på Christiania for at bygge en bolig i målestok 1 : 1.

Afdelingen, som består af 34 boliger, blev ibrugtaget ultimo 1985.

De fleste boliger er mindre boliger, da hver bolig har afgivet 17% af boligarealet til fællesfaciliteter, således fællesarealet i alt er på 20% af bebyggelsens samlede areal. Fællesfaciliteterne er et bærende element i bofællesskabet, hvor der er fællesspisning 4 – 5 gange ugentligt.
Oprindeligt var det planen at 2 stk. 1-rums boliger skulle bruges som kriseboliger, sådan at forstå, at opstod der problemer i det lille hjem, skulle mand eller kone have mulighed for i en periode at flytte hjemmefra. Denne tanke måtte imidlertid ret hurtigt opgives, idet afdelingen "manglede" en lejeindtægt fra de 2 kriseboliger.

Efter en del opstartsproblemer med bl.a. trussel om husleje-boycut kan det konstateres, at bofællesskabet d.d. fungerer yderst fornuftigt.
Det har været spændende at medvirke til det første brugerstyrede bofællesskab indenfor den almene sektor.

Danske Arkitekters Landsforbund belønnede i 1985 Højbjerg Andelsboligforening med sit æreskalejdoskop som en påskønnelse for Højbjerg Andelsboligforenings indsats for boligbyggeriets miljøkvalitet og for at have inddraget beboerne i planlægningen af en afdeling af Håndværkerparken i Holme.

- *Beboerhuset i Håndværkerparken*

I almene afdelinger var det i en årrække kutyme at bygge fællesfaciliteter svarende til 3 – 5% af boligarealet.
I langt de fleste tilfælde har man fået fællesfaciliteter som størrelsesmæssigt ikke er egnet til de helt store aktivitetsudfoldelser.
Derfor besluttede boligforeningens hovedbestyrelse, at man skulle gå

utraditionelt til værks for at få et beboerhus med store muligheder for fællesaktiviteters udfoldelse.
Man fastlagde hvor mange m2 bolig der kunne bygges i Håndværkerparken efter de første 3 afdelingers ibrugtagning. Man tog så 3% af disse m2 og det gav mulighed for at bygge et beboerhus på ca. 1.000 m2.
Dette beboerhus blev taget i brug i februar 1989.
Huset giver mulighed for at udøve stort set alle former for aktiviteter:

- *Keramik*
- *Træsløjd*
- *Metalsløjd*
- *Gymnastik*
- *Bordtennis*
- *Styrketræning*
- *Syning*
- *Foredrag*
- *Banko*
- *Fester*
- *Dans*

Huset har nu fungeret i ca. 10 år og det kan konstateres, at huset fungerer ganske fornuftigt.

- *Et FEAC-projekt i Håndværkerparken*

I 1988 udskrev en hollandsk fond en international arkitektkonkurrence. Konkurrencen gik ud på, at arkitekter fra alle EF-lande kunne deltage i projekter udenfor ens eget land.
Højbjerg Andelsboligforening blev opfordret til at lægge grund til en projektrealisering.
Vinderprojektet for vort vedkommende kunne fint indpasses i Håndværkerparken. Det blev en tysk arkitekt, Hans Wilhelm Knaack fra Düsseldorf som blev vinder af konkurrencen.
Byggeriet kom til at omfatte afdeling 37, bestående af 59 familieboliger og 4 boliger i et bofællesskab omhandlende 4 ældreboliger med fællesfaciliteter, udlejet til 4 stærkt fysisk handicappede fra Institutionen Solbakken. Byggeriet blev ibrugtaget primo 1991.
Det var meget spændende at arbejde sammen med arkitekt Knaack som

viste sig at være meget grundig. Selv stikkontakternes placering ville han have indflydelse på "Ordnung muss sein".
Da byggeriet var ved at være færdigt, var der nogle mærkelige "nicher" i de murede facader. Det viste sig, at disse nicher skulle udmures med kakler, som Knaack selv havde fremstillet.
Det var spændende at være med i konkurrencen, men om det overhovedet har været med til at udveksle erfaringer på det arkitektoniske område de europæiske lande imellem er nok tvivlsomt.

• *Affaldssorteringen i Håndværkerparken*
Håndværkerparken er berømt som foregangsområde for affaldssortering.
For mere end 17 år siden besluttede områdets beboere at indføre en frivillig affaldssortering.
Man besluttede sig for at sortere i mere end 20 fraktioner, hvilket var helt unikt. Det var nogle ildsjæle som var initiativtagere.
Det betød, at man afskaffede de individuelle skraldespande og i stedet blev etableret affaldsøer.
I dag er der 23 affaldsøer og 4 haveaffaldspladser i Håndværkerparken.
Mange har i tidens løb besøgt området som indenfor affaldssortering er blevet kendt som et missionærområde.

Håndværkerparken modtog i 1997 en anerkendelse for indsatsen i form af :
Århus Kommunes Miljøpris

I 2008 er der bygget en helt ny genbrugsstation som vil blive ibrugtaget i 2009.

Højbjerg Andelsboligforening er stolt af Håndværkerparken og alle som har været med til Håndværkerparkens tilblivelse har noget at være stolte over, uanset på hvilket plan man har deltaget.

Højbjerg Andelsboligforening vil givetvis ikke komme til at stå som bygherre for et projekt der vil være ligeså spændende som Håndværkerparkens tilblivelse.

Afsluttende bemærkninger:
Det er vigtigt, at der på landsplan bygges boliger som folk med en normalindkomst kan betale.
Det er også vigtigt, at de boligsociale udfordringer løses. Der er kun én spiller på banen som er i stand til at løse disse udfordringer:

Den almene boligsektor

Derfor er det også ret afgørende, at landspolitikkerne får øjnene op for den betydning den almene sektor har for boligforsyningen i Danmark.
De største udfordringer den almene boligsektor står over for i de kommende år er, at få overbevist regeringen om vigtigheden af at:

- Der bygges tilstrækkeligt antal nye
  - familieboliger
  - ungdomsboliger
  - ældre- og plejeboliger
- Boligerne opføres og finansieres således huslejen kan betales af "alle"
- Der rettes fokus på løsning af boligsociale opgaver og at det er et problem som skal løses af hele samfundet, også den økonomiske del
- Der bliver øget fokus på energiområdet og her skal staten også medvirke til finansiering af de nødvendige energimæssige tiltag i nybyggeriet og i det eksisterende byggeri
- Vore beboeres "penge" bliver i eget regi og ikke bruges til finansiering af lavere skat for befolkningen uden for den almene boligsektor

Højbjerg Andelsboligforening vil også i de kommende år være en "produktionsvirksomhed" som vil medvirke til, at give gode, vedligeholdte og tidssvarende bomuligheder i lokalområdet!

John Jensen
direktør

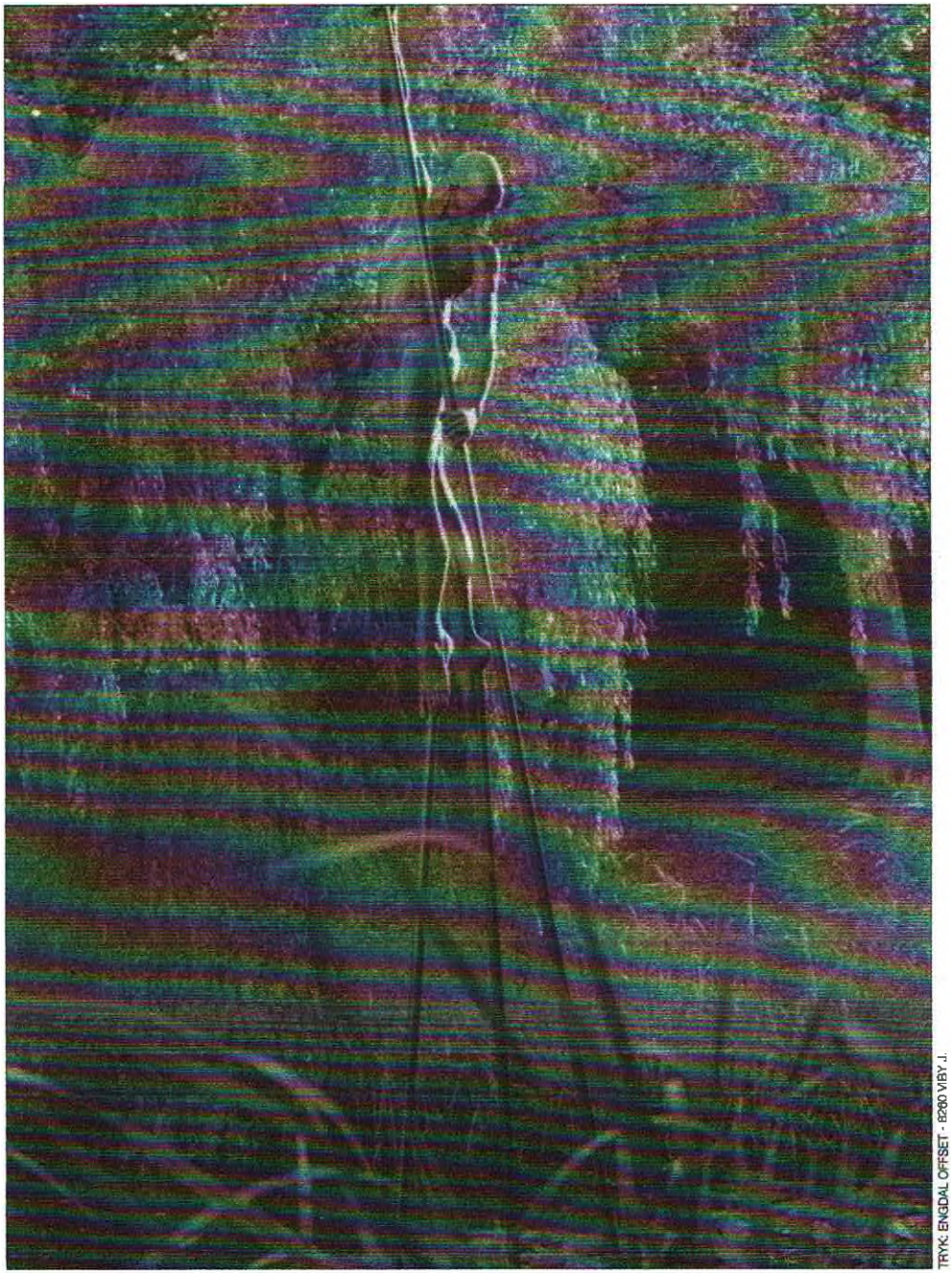

Grand Passeur i Marselisborg Slotspark

TRYK: ENGDAL OFFSET - 8260 VIBY J.